Philol. gr. 2994.

Philosophi graeci.
Cebes.

Cebes

Cebethis Thebani: Tabula – cum Scholiis
per Huldricum Fabri.

Viennae Pannon. per Ioan. Singrenium.
1519.

V
B J
C
4737
CIMELIA
XIV. 6. 26 3

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

Cim. Qu. 4737

Cim. Gu. 4737
BIBLIOTHECA UNIV. JAGELL. CRACOVIENSIS

TABVLA CEBETIS THEBANI

CEBETIS THE BANI PHILOSOPHI EXCELLENTISSIMI

Tabula, in qua breuiter totius uitæ humanæ ratio, hoc eſt ingreſ/ſus, medium, & exitus, nec nō alia quædam haud minus iu/cunda / lu/culen/ter, ut pictura indicat deſcribunt,

Cum ſcholiis per HULDRICHUM FABRI non inepte marginibus adiectis.

THEOGNIS ſententia.

πᾶς γαρ ἀνὴς πενιὴ δεδμημένος ὀυ τέτι ἐιπεῖν
ὀυ θ' ἔρξαι δαύαται, γλῶσσα δὲ ὀι δέδεται

HVLDRICHVS FABRI RHETVS SOLLERTIS ingenii uiro domino Geruico Plarer ex Conſtantia, ſacræ Theologiæ ac iuris ſtudioſo. S. D. Pluri.

NON poſsum non uehementer admirari Geruice optime illud Heſiodium, quo dicitur, μέτρα φυλάσσεσθαι, καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος. id ē. Obſeruato modū, nam rebus in omnibus illud optimū erit, ſi quis tempus ſpectauerit aptum. Celebratur & hoc uel cū primis ſapientum apophthegma γνῶθι καιρόν. i. noueris tēpus. Neminē ſane ut arbitror fugit, quantū momenti temporis ac oportunitatis ratio diligenter obſeruata habeat. Quare, ut ad te redeam, non minus prudenter q̃ cōſtantis uitæ uirū atq; uitæ ſanctimonia præditū q̃ maxime decet, facis, qui id temporis quantulūcunq; eſt, & horas bonis collocas ſtudiis, ex quibus & tibi & patriæ aliquando, nec nō amicis, hoc quod diuinus docuit Plato, prodeſse non parū ualeas. Quis igitur non magnopere hanc animi tui ſententiam probabit? quis te non merito laudet? quis tandē non eam mentis aciem in rebus ſingulis proſpiciendis, qua te hactenus plus minus biennio cognoui in celeberrimo Viennenſi gymnaſio, magnifaciet? Recte id quidē, et profecto uiro ſacris initiato, quē prorſus citra omnē ſui iactantiam uiuere conuenit, uel digniſsimū & iudicari & haberi debet. Tu appoſite tempora metiris, ſtudia ſtudiis adnectis, reiq; faciundæ oportunitatē animaduertis, quo fit, ut grece loquar ὡς μέγα τὸ μίκρον ἐστιν ἐν δόθεν. i. maxima eſt puſilla res loco data. Multi ſunt enim qui barbari illius pueri inſtar faciunt, qui cū Athenis tres didiciſset literas, α β γ, inq; patriam reuerſus ingēti popularium plauſu ſuſceptus eſt, præterea contra prætorem græce cōcionantē exclamare perrexit. Sed quid plura accipe, ut breuior ſim, Cebetis tabulam latinitate donatā, noſtriſq; ſcholiis circūcirca adiectis lucidiorem factam. Hocq; muneris quicquid id eſt, neq; uile quidem quod ipſe opinor, tibi uidebit, præſertim cū ab amico, q̃ optime nouiſti, oblatum ſit, accipe inquā mi Geruice, hilari, uti cætera ſoles, animo, quod ſi feceris, non mediocrem ad maiora aliq̃ñ edenda, animū mihi inieciſse credas. Vale, ex contubernio noſtro, Viennæ.

Heſiodus.

Sapiens dictum.

Temporis oportunitas.

Plato

Puer barbarus.

BIBLIOTHEC. UNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS

HVLDRICHI FABRI RHETI IN CEBETIS THEBANI TABVLAM SCHOLIA.

Κέβης (autore Suida) θεβαῖος φιλόσοφος σωκράτους μαθητής, διάλογοι δὲ αὐτοῦ φέρονται τρεῖς, ἑβδόμη, φρώυχος, πίναξ, ἔϛι δὲ τῶν ἐν ἅδῃ διήγησις, καὶ ἄλλα τινά. Cebes.

⌈ Saturni. Mithici Saturnũ filios ſuos deuorare tradũt, eosq́ꝫ denuo euomere, quod ipſum ſolertioris ingenii ac eruditionis homines ad tempus a Græcis χρόνος uocitatum referri poſse haud inepte arbitrati ſunt. Nam & κρόνος græce Saturnus dicitur. Saturnus.

Proclus autumat auream ſub Saturno uitã, de qua poetæ plura fabulantur, prorſ⁹ fuiſse καθαρὰν, καὶ ἄλυπον, ἀπαθῆ τε. i. puram, & triſticiæ, perturbationumq́ꝫ expertem. Aurea ætas.

Huic apud Pœnos ſacrificiũ ex homie cæſo fiebat, hoc quod Gallos olim feciſse Auguſtinus prodidit. Scite igiť Plautus in Amphitryone Saturni hoſtia, id nimirũ intelligere uolens dixit. Hoſtia Saturni.

Falcem ꝑterea uetuſtas illi attribuit, eam ob cauſam forſan dicente Macrob. ꝙ tempus omnia metat atq́ꝫ incidat. Refert Plutarchus tãti apud Rom. Saturnũ fuiſse, ut ærariũ in tẽplo eius abſcondere haud uereti ſint. Copioſe de hoc Cice. ſcribit. ii. de nat. deo. Prætereo interim Lactã. Macrob. Prudentiũ, Auguſtinũ, Oui. Senecã, & cõplures id genus claſsicos ſcriptores.

⌈ Sacello. Sacellũ a ſacro ὑποκαριϛικὸν eſse fertur. Eſt autẽ locus anguſtus deo ſacratus cũ ara. Gel. li. vi. ca. xii. Oui. i. Faſt. Ara mihi poſita eſt paruo cõiuncta ſacello. Sacellum.

Cæterũ ſatis frigide, ne dicã prorſus inepte noſtro æuo quidã philopluti nulla Romani eloquii ratiõe habita, loquunť, capellã pro ſacello uſurpantes, nec eos pu Frigide loq.

⸿ CEBETIS THEBANI TABVLA e græco in latinũ cõuerſa per Ludouicũ Odaxium Patauinũ.

CAſu euenerat, ut in ſaturni ſacello deambularemus, Vbi cum pleraſq́ꝫ alias oblationes, tum tabulam quandam pro templo poſitam intuebamur, in qua pictura quædã erat peregrina, & quæ pe

det,ut uidere uideor,totā erroris odyſseā,ſicut prouerbiū habet,ſyncere latinitati inferre.Hocq; ſe excuſaſse dicto ſatis ſuperq;,quod ipſe ſubinde a talibus craſsæ Mineruæ hominibus audio,exiſtimātes ὀυθέν πρὸς τὰ ἄλφιτα, quorū ſermone nil fœdius,nil magis abſurdum.Sed hæc hactenꝰ. ⌈Oblationes. Cuiuſmodi in delubris conſpicimus, Græci ἀναθήματα nuncupant. ⌈Pro.i.in, ut pro roſtris, pro æde, pro tribunali. ⌈Peculiares.Proprias,idoneas, atq; ſingulares, Hic peculiariter, aduerbiū,ꝓprie & ꝑcipue ſignificat. **Ciuitas.** ⌈Ciuitas,quæ muro circumdata eſt, improprie tamē,quādoquidem ciuiū multitudo in unum ſub iure uiuendi gratia cōueniens ciuitas a Cice. identidē uocat̃. Vnde in ſexto de repu. inquit. Summo principi deo nihil quod quidē in terris fiat acceptius,q̃ cōcilia, cœtuſq; hominū,quæ ciuitates appellantur. Plura Ariſto.i.Polit. ⌈Vallū. Quæ ex palis firmioribꝰ fit,munitio dicitur. Sed aliud uallus li. ſignificat. **Veſtibulum** ⌈Veſtibuli. Suꝑ uero huius uocis ſignificatu ſubtiliter & ingenioſe diſputat. Aulus Gellius lib.xvi.ca.v.ubi quoq; Maronis Carmen. Veſtibulum ante ipſum &c.exactius interpretatur. ⌈Senex.Genius,ut ſtatim patebit. ⌈Rationē. Plenum intellectum. ⌈Inuicem.Mutuo:alter alterū interrogando. **Hoſpes.** ⌈Hoſpites. Quid diſcriminis inter hoſpitem & peregrinū ſit acute Valla explicat,libro.iiii.elegantiarum.

culiares fabulas cōtineret. Quas coniicere non poteramus quænā & quales eſsent. Neq; enim ciuitas, neq; uallum, pictura illa nobis eſse uidebatur. Cæterum muri ambitus erat, qui duos alios ambitus complectebatur, alterum maiorem, minorem alterum. Porta etiam erat in primo ambitu, ubi nobis turba ingens inſiſtere uidebat̃. Intra uero ambitum multitudo quædam mulierum uiſebatur. Primū autem ueſtibuli & ambitus ingreſsum ſenex quidā occupabat, qui turbæ ingredienti quaſi imperare aliq̄d uidebatur, cuius fabulę rationem nobis inuicem addubitantibus,

⸢ Indigenæ. Qui nō aliūde profecti in patriā, Sed quaſi ibidem nati/uocantur. ⸢ Pythagoræ. ſ. Samii. Hic eſt Pythagoras quē Apuleius diuinū dicit. Auguſtinus uero laudibus inſigniter effert, ac admiratur, cuius diſcipuli, autore Tullio, inter diſputandum quicquā probaturi, ἄυτος ἔφα probationis loco proferebant. Is etiā poſt Phærecidem proxim⁹ animæ immortalitatem adſeruit. Nam ut Cicero inquit, cū in Italiam regnante Tarquinio ſuperbo ueniſset, nō medi- Pythagoras

quidā natu grandior aſsiſtēs, nequaq̃ inquit hoſpites abſurde facitis, qui de pictura hac addubitetis. Non multi ẽm indigenę quid huius fabulæ ratio ualeat, intelligunt. Quippe quā non ciuis, ſed peregrinus quidā dedicarit, qui huc iampridem aduenerat, uir & magna prudentia & ſapiētia præditus, qui cum ſermone, tum ope quandam Pythagorę, aut Parmenidis uitam fuerat æmulatus. Is utiq; ſacellū & picturam hāc Saturno conſecrauit. Vtrū igit̃ inq̃ ego noſti etiā uirum ipſum quē uidiſti? Immo inquit eum multo tempore ſum admiratus, ſiquidē adulefcens adhuc & cōplura ſtu-

ocri tū diſciplina tū honore magnā greciam tenuit. Taceo illius in inſtituēdis diſcipulis morē, quippe plura de hoc ſcripſerunt Oui. xv. metamor. Cicero. i. tuſ. &. i. de na. deoꝝ. Euſebius li. x. ca. i. &. ii. præpa. Laercius, Gel. Philoſtratus li. vi. Lactantius. Auguſt. Policianus in Lamia, & alii. ⸢ Parmenidis. Parmenides Eleates fuit Anaxagoræ ſm Suidā, uel ut Diogenes tradit, Xenophōtis diſcipulus, a cuius nomine Plato dialogum quendā inſcripſit. Is omnium primus depræhendiſse dicit̃ eundē eſse Luciferum & Heſperū, quod ipſum pleriq; Pythagoræ acceptum referunt. Cōtra illum utpote minus probe de rerum naturaliū principiis diſserentē/Ariſtoteles primo phyſici auditus libro argumentatur, eiuſq; opinionem, quia tantum unum ens, idq; immobile effectiuum eſse principium cum Melyſso adſtruxit, nonnullis rationibus refellit, ac prorſus confutat. ⸢ Per

Parmenides.

Iouem. Aulus Gel. unicus propemodũ uetuſtatis amator, li. i. ca. xxi. noctium Atti. adnotat maiores cũ per Iouem lapideũ iuraſsent, id iuſiurandum præ omnibus ſanctiſsimũ habuiſse. ⌈ Atqui, Certe. ⌈ Si minus. Ingenioſe ſenex colligit, quoniam omnia hæc uitæ incõmoda immo quærelarũ & luctus Ilias imprudẽtiam comitantur ꝓinde ac aſseclæ q̄dā. ⌈ Degetis. Deducetis. ⌈ Sphingis. Sphigas ait Pli. li. viii. ca. xxi. fuſco pilo mammis in pectore gemi nis Aethiopia generat. Eſt ſane beſtia iſtec multum prodigioſa, quod ſi hominẽ priꝰ ſenſerit, actũ illico de eius uita eſſe putatur. Solinus. ca. 40. Huius animalis meminit, inter Simias (aiens) habẽtur & ſphinges uilloſæ comis, mãmis prominulis ac ꝓfundis ad feritatis obliuionem dociles. Solini uerbis docte ſubſcribit Albertus li. zz. de animalibus inter ſimiarũ genera Sphingas enumerans. Põponius Mela li. 3. Plinio adſtipulat̃, feræ inquit ſeuiſsimæ ſunt, q̄les & ſphingas accepimus. Meminit Diod. li. 4. Cæterũ ſpinga Thebanum mõſtrum poetice deſcribit Statius li. z. Theb. Auſonius etiam ſic ait Nota in portentis Thebana tricorporibus ſpinx.

Forma Sphigis.

Auſonius.

dioſe diſputabat. Et ego huiuſce fabulæ rationem ex hoc diſſerentem ſæpius audierã. Per Iouem inq̄ ego niſi quædam maior occupatio te detinet, expone nobis. Audire enim magnopere cõcupiſcimus, quid nã hoc fabulæ ſit. Perlibẽter o hoſpites inquit. Atqui hoc prius admonẽdi eſtis periculi quippiam ineſse huic expoſitioni. Quodnam inquã ego? Quoniam inquit, ſi quæ dicunt̃, attendetis, intelligetisqꝫ, prudẽtes atqꝫ felices euadetis, ſi minus inſipientiã, infortunium, calamitatem, atqꝫ ignorantiã conſecuti, male uitam degetis. Hæc enĩ expoſitio Sphingis ænigmati, quod illa hominibus proponat, perſimilis eſt. Nam quicunqꝫ ipſum intellexerat, ſalutẽ, qui non intellexerat, exitium conſeque-

Fingit̃ ſiquidem monſtrum uirginis faciē habens, pennas auiū, & pedes leonū. Vnde Auſonius ſic canit.

Illa etiā thalamos per terna ænigmata quærens,
Qui bipes & quadrupes foret, & tripes omnia ſolus
Terruit Aoniā uolucris, leo, uirgo triformis,
Sphinx uolucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Auſonius.

Eraſmus græci prouerbii meminit οἰδίποδος ἀρὰ.i. Oedipi imprecatio. ¶ Sphingis ænigmati. Eiuſmodi frequenter Gryphos, & ſermonē nimis perplexum prætereuntibus collem ubi reſidebat, p̄ poſuit. Qđ animal ē mane q̄drupes, meridie bipes, Sed ueſpere tripes? Nemine hoc, multis temporibus ſoluente, tandē Oedipus Laii & Iocaſtæ filius Phocenſiū ſeditione Thebas ueniens obiectum ſibi enigma diſſoluit, Vnde ſphinx ſuo iudicio uicta ex alto ſe precipitē dedit.

Enigma Sphingos.

batur. Eadem eſt huius enarrationis conditio. Sphinx eſt enim hominibus ipſa inſipientia. Hæc autem proponit, quid bonū, quid malum, quid neq; bonū, qđ neq; malum in uita ſit. Quæ ſi quis minus intellexerit, ab ea interimit̃, neq; id ſemel, ſicut is qui depaſtꝰ a Sphinge moriebatur. Sed per omnē uitam paulatim abſumet̃, quemadmodum hi qui perpetuis ſuppliciis addicti ſunt. Contra

¶ Intellexerat. Queādmodū Oedipus, qui hominē ſignificari reſpondit, nēpe infans cū adhuc exiſtit quatuor obrepat pedibus, annis demū confirmatus duobus tm̄ incedit, Senior uero tribus, quoniā Scipione quaſi tertio utit̃. Poſt hoc Oedipus obſcurarū rerū interpres cognominatus eſt. Plau. Oedipode opus eſt cōiectore qui ſphingis ænigmata diſſoluit. Teren. in And. Dauus ſum, nō Oedipus. ¶ Sphinx eſt enim. &c. Sententia eſt, & quidē uerisſia, Quippe ἀφροσύνη.i. inſipiētia eadem cū ſtulticia eſſe putat̃, cuius comites ſunt ut Eraſmus ſcite docuit. μέθη, φιλαυτία, κολακία, λήθη, μισοπονία, ἀσέλγεια, κενοδοξία, ἀκαιρία, ὄνειδος, ἀπρόνοια, ἄμοια, ἀναιδεία, ἡδονὴ ἀκαθαρσιότης, & quæ cōiunctisſia ſoror exiſtit ἀβουλία.i. Temulētia, amor ſui, adulatio, obliuio, odium laboꝝ, impudicitia, inanis gloria, importunitas, impro

Oedipus.

Comites inſipientiæ.

perium,improuidentia,amẽtia,impudentia,uoluptas,im mundicia,& tandẽ imprudentia,quæ hercle uſq; adeo mor taliũ genus ſuis illecebris deformãt,inficiũtq;,immo ,prius in aliã amantium effigiem tranſmutant,ut ne tantillũ ho/minis remanere poſsit,quare nemini illa corporum meta/morphoſis,de qua Poetæ fabulant̃,iaudita eſſe debet, **Metamor/phoſis.**

uero ſi quis agnouerit,occiſa de/mum inſipientia ſalutem ipſe cõ ſequit̃.Et beatus ſelixq; per om/nem uitam euadit. Quamobrem uos attendite,ac diligenter audi te. O Hercules q̃ magnũ nos in deſiderium coniecisti, ſi hæc ita ſe habent. Atqui ita ſe habent in quit. Nequaq̃ igitur nos oratio tua præueniet,ſiquidẽ nobis at/

Ha/bent ſane Lacaones terræ,habent alia id genus ꝓdigioſa mõ ſtra,& ſphige magis peſtifera , utpote q̃ nõ unum duntaxat, alterumue deuorẽt, ſed plures. Verũ de his uberiꝰloquemur in ſatyris noſtris. ⌈ Quid bonum.Gel. li.i.ca.ii.nõ inſubidũ græci homis ſermo/nem iſerit, cuius uer ba, quia ad rem no/ſtram haud parũ faci unt,ſubtexam. τῶν ὄντων (inquit) τὰ μὲν ἐστιν ἀγαθά, τὰ δὲ κακά, τὰ δὲ ἀδιάφορα. ἀγαθὰ μὲν οὖν ἀρεταί. κακὰ δὲ τὰ μετέχοντα κακίας. ἀδιάφορα δὲ, τὰ μεταξὺ τούτων, πλοῦτος, συζυγία, ζωή, θάνατος, ἡδονή, πόνος. Id eſt,rerum exi/ſtentium quædã bona,quædã mala,quedã uero indifferen tia ſunt. Bona ſane uirtutes, quæ autem uicio participant mala. Sed indifferentia quæ hoꝝ media ſunt,opes, cõiugi/um,uita,mors,uoluptas,labor. **Rerum tri/pliciũ diui/ſio.** ⌈ Occiſa demũ.ſ.ab animi prudentia,rerũq; cognitiõe,quæ ſola monſtrũ hocce eiicit, & necat,philoſophia duce,quã deſignate Tullius cunctarũ artiũ matrẽ,Plato deoꝝ munus nũcupauit. **Prudentia.** ⌈ Beatus. Græ ce μακάριος dicitur.Eſt aũt is uere beatus ſm Cice. qui om nibus uirtutibus iſtructus,in bonis uiuit,nullo annexo ma lo,cuius uita uirtute conſtat.Hinc beatitudo ſtatus omniũ bonoꝝ ꝯgregatione pfectus ſm Boetiũ li.5. philoſophicæ conſolationis. **Beatus.** ⌈ Felix. Qui proſperitatem aliquã recipit, proſper uero qui dat eſſe fertur,autor Valla. Menander tñ ait. κατ᾽ ἰδίαν φρόνησιν ὁμιλῖς ἐν τύχᾳ.i.iuxta propriã ſen/ **Felix.**

tentiã

tentiam nullus felix eſt. Maro felicem uocat, qui rerum potuit cognoſcere cauſas. Porro in Menandri ſententiā pedibus it Seuerinus lib. ii. proſa. vi. ubi nullū adſerit quātumcunq; felicem reperiri, cui non alterius uita & ſtatus felicior appareat. ⸿ O Hercules. Gellius, quē ſub Adriano imperatore ſcripſiſse conſtat, lib. 11. ca. 6. noct. Atti. id moris apd' ueteres fuiſse oſtendit, ut uiri dūtaxat p Herculem, fœminæ uero per Caſtorē iurauerint, Commune utriq; ſexui iuramentum Edepol, hoc eſt per Pollucē erat. Meminit huius rei doctiſsimus grāmatic⁹ Donatus. ⸿ Ambitū hunc. Ampliſsimum indicat qui reliquos aliquātulū arctiores circūdat, quod in pictura luculenter uidere eſt. ⸿ Turba. Illorum multitudo q ante ſeptum nudi cōſpiciuntur. ⸿ Portæ. Ianuæ. propemodū imminet, ac inſiſtit. ⸿ In uitam. ſ. mortaliū, quæ omni ex parte laqueis, errore, perturbationib⁹, moleſtiis, & plus q̄ Cimeriis, ut aiunt, tenebris ubertim referta eſt. Vnde mors potius, ſi Ciceroni credimus, dicenda foret. Feſtiuiter Ambroſius. Tātis inquit malis, hæc uita repleta eſt, ut comparatione eius mors remediū eſse, nō pœna putetur. Auguſtinus quoq; ſubinde nos adhortatur breuem eſse uitā, & cū hoc incertā. Omnis etenim dies, dicente Petrarcha, gradus eſt ad mortē. Lepide idcirco a Phocilide ὁ βίος τροχός. i. uita rota uocitatur. Plura in cōmentariis Prudentii ſcripſimus. ⸿ Superior. i. Intra ipſius portæ ueſtibulū reſidens. ⸿ Genius autore Cenſorino de die natali deus eſt, cuius in tutela, ut quiſq; natus/ uiuit, ſiue etiā quod ut generet' curat, aut quod nobiſcū gignit', ſeu natos

Gellius.

Iuramentū.

Vita humana quot malis referta.

Genius quid?

tente auditur is, non ab re preciū huiuſmodi præponit'. Sumpta itaq; uirga quadam/ & ad picturā ducta, uideris ne inquit ambitum hunc? Videmus, hoc in primis animaduertere uos oportet, locū ſcilicet iſtum uitam uocari. Turba porro illa ingens, quæ portæ inſiſtit, hi ſunt omnes in uitam aliquando ingreſsuri. Senex autē ille ſupior, qui manu altera paginam quandā tenet, altera neſcio quid demonſtrat, Genius appel/

ſuſcipiat/ac tueatur. Certe is deus nobis aſsiduus obſeruator exiſtit, ut ne puncto quidẽ tẽporis lõgius abſcedat. Geniũ cũ lare eundẽ fuiſse uetuſtas prope uniuerſa credidit. Apuleius quoq; nunc genios, nunc lares appellitat. Sũt igitur genii quaſi interpretes, atq; ſalutigeruli, qui concepta a nobis uota ad deos, illincq; ad nos diuina munera referũt, autor Cœlius li. i. ca. xxiiii. antiq. lect. Vetus præterea opinio fuit ſingulis binos eſse genios, quorum alter perniciem moliatur, alter uitæ cõmoda adferre ſtudeat. Eſt enim & malus genius quẽ græci ἀλάϛορα nuncupant, de quo Plutarchus i uita Bruti meminit. Et Vale. li. i. Quinetiam Plato teſtaẽ, Socrati peculiarem fuiſse genium. Perſius ſaty. ii. Funde merũ genio &c. Hora. ulti. epiſt. Scit genius natale comes &c. Iuue. Genialis agatur iſte dies. Oui. v. faſt. Mille lares, geniũ ducis &c. Apul. li. ix. Militaris etiam ſacramenti geniũ uerebatur. Inde eſt q genialem lectũ dicimus, qui, ut Feſtus Pompeius ait, nuptiis ſternitur. ⸢ Soliũ a ſedeo uerbo deriuatum armariũ ſignificat, e ligno factum, in quo reges ob corporis ſui tutelã qeſcere ſoliti erãt. Curtius ait reginã in ſolio uiſam. Interdũ uas denotat quo uel domi uel in balneo lauamur. Martia. Non uis in ſolio prius lauari. ⸢ Indole. Indoles in pueris eſt quædam futuræ probitatis ſignificatio, in perfectioribus iam ætate odor quaſi præſentis uirtutis. ⸢ Suadela. i. Suadendi dea, quæ a græcis πειθὼ, ab Ennio & Apuleio Suada, a Quint. ſuadendi opifex, a Tullio uero flex anima dicta eſt. Hanc Eupolis, authore Plinio in epiſtola q̃

Lares.

Socratis genius.

Solium.

Indoles.

Suadela.

latur, hic imperat introeũtibus, quid eos agere oporteat, ut ad uitam ingrediantur, & qualem uiam perrecturi ſint, oſtẽdit, ut ſalutem in uita conſequantur. Qualem igitur eos iubet uitam carpere? aut quo pacto inq̃ ego? Videsne inquit iuxta portã ſoliũ quoddam eo loco conſtitutũ, ubi turba ingreditur, in quo ſedet ſuauibus moribus & formoſa indole mulier, quæ poculũ manu tenet. Video, ſed quæ nam hęc eſt. Suadela inquit uocaẽ, quæ mortales

dam ad Tacitum, in labris Periclis ſeſsitaſse ſcribit, his uerbis, πιθὼ δέ τις ἐπεκάθητο τοῖσι χείλεσιν, οὕτως ἐκήλει, καὶ μόνος τῶ ῥητόρων τὸ κέντρον ἐγκατέλιπε τοῖς ἀκροωμένοις. i. Suadela uero aliq̄ reſidebat ipſis labris, taliter mouebat, & ſolus rhetoꝝ in auditoribus aculeū relinquebat. In græco habetur ἀπάτην χαλεῖται, Sane ἀπάτη deceptio & ſuadela dicitur. Est & illuditer græcoꝝ adagia celebre, οὐκ ἔστι πειθοῦς ἱερὸν ἄλλο πλὴν λόγος. i. Præter orationē nō eſse perſuaſionis ſacellū.

Pytho.

Adagium.

omnes ſeducit. Quid tum poſtea hæc agit? Ingredientes ad uitā quoad per eam fieri poteſt, bibere cōpellit. Quæ nā uero hæc eſt potio? Error inquit atq; ignorantia. Quid tum poſtea? ubi hāc ebiberunt, uitam ingrediunt̃, nunquid omnes eum errorem bibūt, nec ne? Omnes inquit bibūt, ſed

⌈ Error. Cui ſi ſemel aditum dederis, fruſtra deinceps te reluctari comperies, non etenim ſuis contentus finibus, Sed lati⁹ ſerpit, ſemperq; diffūditur. Nemo tn̄ inficias ibit nos errando nōnunq̄ diſcere. Porro ſenilis error omniū maxīe deteſtabilis ē, ſapiētis uero pernicioſiſsimus, qm̄ paruus error, dicente Ariſto. i. celi, in principio, maximus erit in fine.

Error.

⌈ Ignorantia. ἄγνοια. Eſt ſcientiæ priuatio, & quædā mentis cœcitas. Aug. Non recte dici poteſt, ſi neſcit homo, nō peccat, ſunt em̄ peccata ignorantiū, q̄uis minora q̄ ſcientiū. Sane Ariſto. lib. iii. Ethicoꝝ. Ignorātia, inquit, peccatū excuſat. Cæterū duplex eſt ignorantia, quædā interna ſeu naturalis, quæ ex noſtræ naturæ fragilitate oritur, quā in pueris & ſenibus aliquando uidere licet. Alia eſt & uicioſa quidē, quippe, ex hominū negligentia ꝓcedit, cū externis rebus nimiū occupant̃, & interī ea quæ dei ſunt, atq; ipſoꝝ neſciunt, q̄ tamē duæ cognitiones homini ad ſalutē ſummopē neceſsariæ uidēt̃ ſm Bernhardū. Talis ignorās, ut ſcriptū eſt, ignorabit̃. Iuriſpiti triplicē diſtinguūt ignorantiā, bonā ſcilicet / malā, & indifferētē, ut habet̃. 38. diſt. q̄uis, & §. ſeq. Itē alia eſt ignorātia facti alia iuris. 1. q. 4. §. ult. & zz. q. 4. Innocens. Præterea ignorantiā facti diſtinguūt in ſimplicē, probabilē, & craſsam ſiue ſupinā. Sed hæc aliis relinquimus. ⌈ Omnes inquit bibunt.

Ignorantia.

Multiplex ignorātia.

Hinc philoſophia apud Boetium mẽtis humanæ morbos
deplangit. Heu q̃ præcipiti merſa profundo Mens hebet, &
propria luce relicta Tendit in externas ire tenebras, Terre
nis quoties flatibus acta Creſcit in immenſum noxia cura.
Tenebræ humanæ mentis. Ouid. li. vi. Meta. Proh ſuperi quantũ mortalia pectora cæ-
cæ Noctis habent. Et. ii. Faſt. Quãtum animis erroris ineſt.
His Hora. accedit. ii.
car. ode. xiii. Quid, a-
iens, quiſq; uitet nun
q̃ homini ſatis Cau-
tum eſt in horas.
[Sed alii plus. Appo
ſite. Nam ut Macro.
memoriæ prodidit,
ex Platonis ſentẽtia,
Obliuionem omnes
Obliuio unde. deſcendendo animæ
hauriunt, aliæ uero
magis, aliæ minus, &
ideo in terris, uerum quũ nõ omnibus liqueat, támen opi-
namur omnes. Anima cũ ad corpus trahitur in hac prima
ſui productione ſylueſtrẽ tumulũ. i. hylen influentem ſibi
incipit experiri, quod ipſum Plato in Phedone adnotauit,
animam uidelicet noua ebrietate repleri, uolens nouũ ma
terialis alluuionis potũ intelligi, quo delibuta grauataq;
Ebrietas animæ. deducitur. Soroaſtres quoq; animã alis exui tunc arbitrat⁹
eſt, cum per elementa ſeſe præcipitem daret, ſucreſcentib⁹
uero illis rurſus ſuperos petere. Hoc ipſum Plotinus cõfir-
mat de deſcenſu animæ. Proclus itẽ & cõplures alii. Plato
ſane animã omniũ rerum cognitione præditam prius quã
corpus informaret, credidit, idq; in Menone, tũ alibi ſæpiſ-
Animarũ reminiſcentia ſime oſtendere conatur, Sed quo minus ſeſe exerat corpo-
ris molem prohibere, cuius contagio uelut in cœno mar-
garita obſcuratur. Huic ſententiæ pleriq; poetarũ ſubſcri-
bunt. At ei reclamat Ariſt. i. poſt. qm̃ intellectũ humanũ ta-
bulæ raſili adſimilem eſſe autumat, in qua nihil depictum
eſt, ſed omnia pingi poſſunt. Plura ſuper hac re ſcripſerunt
Plotinus li. 8. Enneadis. 4. Ariſt. 3. de aia Themiſtius li. 3. Cic.
i. Tuſ. & . i. de legibus. Macr. i. de ſom. Baptiſta pius cõmẽ. i.
ſuper Lucr. Beſſarion Platõis interp̃s, & Cœlius ille. [Opi-

plus alii, alii minus. Nõ uides ꝑte
rea intra portam mulierũ mere-
tricũ multitudinẽ quandã diuer-
ſos aſpectus, multifarioſq; præ-
ferentiũ? Video, iſtę igitur opini
ones & concupiſcentiæ & uolu-
ptates uocantur. Quæ turba in-
grediente ſtatim proſiliunt, &

niones. Opinionis ortus eſt memoriæ defectus, ſm Macro. Tullius philoſophos opinatores nuncupat. ⌈ Cōcupiſcentiæ. ἐπιθυμία. i. concupiſcentia eſt appetitus delectabilis ſenſitiuæ, cuius obiectum eſt bonū appræhenſum, ſm ſenſum B. Tho. 3. ſen. di. 26. q. 1. ⌈ Voluptates. Quibus nulla peſtis capitalior hominibus data eſt, ſm Architam, Beſtiis igitur ut Cice. nobis egregie ſuadet, illas cōcedamus, quas & diuꝰ Plato maloꝝ eſcam uocauit. Hinc Satyrographꝰ. Voluptates inquit, cōmendat rarior uſus. ⌈ Conducibilem uitā. Blandiunt̃ nobis uoluptates, & ſuapte natura alliciūt, p̄parandus idcirco eſt animus cōtra uoluptatū illecebras, proculq; abſtrahendus, quæ olim indomitum Hannibalé Alpibus exterminauerūt. ⌈ Vera uia Philoſophi duas eſſe uias adſerunt, unā uirtutis quæ ardua eſt & confragoſa. Alteram uero uiciorū ſatis multoꝝ pedibꝰ tritam, de qua re, q̃a breuitati ſtudebo affatim ſcripſere Plato in. 10. de repu. Euſebius de prepa. Euan. Lactan. li. 6. Cicero. 1. offi. &. 1. tuſcu. Philo. de uitis Sophi. Virg. 6. Aenei. ibi. Hic locus eſt partes ubi ſe uia findit in ambas. Heſiodus in Ergis, & Baſilius in epiſtola ad nepotes, ubi plura ſcripſimus ad quē ſtudioſos remittimꝰ. ⌈ Cœca. Tul. in Lelio. Nō ſolū inq̃t ipſa for

Opinio.

Concupiſcentia.

Voluptas.

Via duplex.

unumquemq; amplectuntur, ac deinde abducunt, Et quonā eos abducūt? Aliæ inquit ut ſaluent, aliæ ut per deceptionem interimant. O inq̃ admirandus uir q̃ acerbam ac triſtem potionē dicis. Atqui omnes inquit optima pollicentur, ſeq; eos ad felicem atq; conducibilem uitā eſſe perducturas, illi uero per ignorantiā & errorem, quē ab ipſa ſuadela conbiberunt, quæ nam uera uia ſit, in uita non inueniunt. Sed inconſulto errāt, ut uidere licet ex his qui prius ingredientes eo circūuagantur quo ipſæ commonſtrauerint. Video inquā hoc. Sed mulier illa quæ nam eſt? quæ ueluti cæca, atq; inſana ſup lapide quodam rotundo conſiſtere uidetur.

Fortuna inquit uocatur. Ea uero non ſolum cæca, ſed inſana etiã/ & ſurda eſt. Quænam huius ſunt partes? obambulat inquit quo/ cunq; gentiũ, & aliis quidem fa/ cultates eripit, Aliis tradit. Ab e iſdemq; rurſus aufert illico, quæ tradiderat, atq; aliis temere / in/ ſtabiliterq; concedit. Quapro/ pter ex eo argumento ipſius in/ genium facile indicatur. Quale nam hoc eſt inq̃ ego? quoniam in rotundo lapide cõſiſtit, quid tũc ex re ſignificatur? quod parũ cer/ ta atq; inſtabilia ſunt eiꝰ munera. Calamitates.n.magnæ ac diffici les oriuntur, ubi quis in ea fidem collocarit. Turba hæc ingens, q̃ eam circumſtat, quid ſibi uult & quinã? uocantur hi quidem incon ſulti, quorum nemo non petit, q̃ proiiciat, ac dilapidet. Cur uero aſpectu haud quaq̃ ſimili ſunt? ſed eoꝝ, alii gaudere, alii ſubla/ tis manibus triſtari uidẽtur. Qui/ cunq; inquit eoꝝ gaudere ac ri/

tuna cæca eſt, ſed eos etiã plerunq; efficit cæcos, quos comple xa eſt. Vnde interro/ gatꝰ Chilon quid eſ ſet fortuna? ignarus ait medicus, multos eñ excæcat.

Fortunæ de ſcriptio.

⸢Lapi de rotundo. Sic anti quitus depingebaẽ. Boetius li.ii. de con/ ſola. Hæc noſtra uis eſt, Hũc continuũ lu dum ludimus, rotã uolubili orbe uerſa/ mꝰ, infima ſummis/ ſumma infimis mu/ tare gaudemus &ce.

Inſana.

⸢Inſana, quia nil pen ſi habet, & ut grece loquar. ὀυ λόγον, νόμον οἶδε τύχη, μερόπων δὲ τυραννεῖ τοῖς ἰδίοις ἀλόγως ῥεύμασι συρομένη.i. nõ ra/ tioné, nõ legem no/ uit fortuna, homini bus aũt imperat pro priis ſine ratione flu xibus tracta. ⸢Sur/ da, ut uocanté ſe nõ audiat. Boetius li.i.

Boetius.

Dũ leuibus malefida bonis fortuna faue/ ret, Pene caput tri/ ſtis merſerat hora meũ, Nunc quia fallacé mutauit nubila uultũ, Protrahit in gratas impia uita moras. ⸢Obambulat, quoniã uaga, in/ ſtãs, fallax, uolubilis, ac lubrica exiſtit, Veteres ſine pedibꝰ ſinxerunt, eãq; in pila ſtanté. ⸢Temere, quia cæca & bruta

dere uidentur. Hi ſunt,qui a fortuna quippiam acceperunt,a quibus eſse bona fortuna nuncupatur.Qui uero flere,ac manus protendere uidentur,Hi ſunt a quibus abſtulit,q̃ tradiderat antea, a quibus fortuna mala nominat̃. Et quænã ſunt,quæ illis elargit̃, per quæ tantopere cum accipiũt lætantur,quũ amittunt,lugent? Hæc inqt ea ſunt,quę a plerisq; hominibus bona exiſtimãtur. Et quænã ſunt ea? Diuitiæ ſcilicet, & gloria,& nobilitas,& liberi,& tyrannides,& regna, & quæcũq; id genus. Hæc autẽ nunquid bona non ſunt? De his inquit alias diſputabimus. Nunc circa fabulę narrationẽ uerſemur,ita inquit ſit, Vides igitur ubi portam hãc præterieris,ambitum alterũ ſuperiorem,mulieresq; extra ambitum collocatas meretricio ornatu inſignes,Et ualde inquam. Ex his hæc incontinentia nuncupa/

habetur, ut Ariſt. in problematis idicat. ┌ Ingeniũ, proprietas,natura, conditio Antiqui inquic Lactãtius fortunæ ſimulachrũ cũ copia,& gubernaculo erexerũt, quaſi opes ipſa tribuat, rerumq; humanarũ penes ſe regimen obtineat,quare omnipotens a doctiſsimo poetarũ nominatur,quã & Saluſti. in omni re dominari adſerit. Plura Pli. li.ii.ca.yii.Boeti.lib. li.i.&.ii. Oui.v.triſt. eleg.ix,& alibi ſæpiſſime.Aug.lib.iiii.ca. xviii. ciuitatis. Iuue. Hora. Apulei9.Seneca. Petrarcha, & alii. ┌ Bona fortuna.Multiplex eſt ac multinominis fortuna. Hinc Firmicus Maternus bonæ fortunæ locus eſt,ait,& malæ fortunæ, bona in quinto ab horoſcopo ſigno mala in ſexto collocatur.┌ Bona exiſtimantur.Sed perperã atq; uulgarium iudicio,quare Tullius eleganter ſcribit.Maiorum noſtroꝝ ſæpe prudentiã requiro,qui hæc imbecillia & commutabilia pecuniæ membra,ſolo uerbo bona putauerunt appellanda,cũ re ac factis longe aliter iudicauiſſet, quod facile ex Biantis reſponſo patet.┌ Incontinẽtia,Quæ

Fortunæ ſimulachrum

Varia fortuna.

eſt,ut a Gellio colli-
gitur, cũ a quibus re
bus,uoluptatibusq;
nos tenere deberi⁹,
non tenemus ⌈Nun
cupatur. Græcũ exẽ-
plar demũ habet ἡ δὲ
ἀσωτεία, ἡ δὲ ἀπλη-
στία,ἡ δὲ κολακεία.i.
hæc luxuria,hæc aua
ricia,hæc aſsentatio.
⌈Perſuaſus.i. deten
tus,acqeſcẽs.⌈Quo-
ad.i. quouſq;,tãdiu,
donec. ⌈Titillaue-
rit,Cõmouerit,pro-
uocauerit uolupta-
tũ dulcedine.⌈Re-
ſipiſcere.i. ad priſti- **Reſipiſcere.**
num mentis ſanita-
tem redire,cuius cõ-
trariũ eſt deſipio,qđ
inſipiẽter ago ſigni-
ficat. ⌈Prodegerit.
Cõſumpſerit, inutili
ter erogauerit.⌈Ve
luti furtũ.&ce. Proh
nimis uere id dictũ,
Quid em̃ non uicii,
ſceleris, audaciæ te-
meritatis fallaciæ,ce
dis,odii,iraȩ,immo
potius,ut paucis plu
ra explicem, uniuer- **Voluptatis mala.**
ſam prope perturba
tionũ καὶ κακῶν pa-
negyrim cunctis de-
teſtandã ſæculis uo-
luptas ipſa affert? ꝓ
be a Græcis ἡδονὴ κά-

tur. Quid hic potiſsimũ aſtant?
Eos inquit obſeruãt,qui a fortu/
na quippiã acceperunt. Quid tũ
deinde? Exiliunt atq; amplectan
tur eos,& adulantur,& ut penes
maneant,obteſtantur uitam iucũ
dam,atq; labore omni & incõmo
do uacuam,illis affore promittẽ
tes. Si quis itaq; perſuaſus earũ
blandiciis eo ſe contulerit, tan/
tiſper illi ſuauis uidetur ea con/
uerſatio, quoad hominẽ titilla/
uerit,deliniueritq;,poſtea ſecus,
Vbi enim reſipiſcere cȩperit. Tũ
demum ab ea ſe non tam oblecta
tum,q̃ abſumptum & contume/
liis affectum intelligit. Quo fit,
ut cum omnia prodegerit, quæ a
fortuna fuerat conſecutus, tunc
illis mulieribus inſeruire/atq; in/
honeſta omnia ſuſtinere, & tur/
pia quæq;/ ac pernicioſa illarum
gratia cogitur admittere, Velu/
ti furtum,ſacrilegiũ, periurium,
proditionem, deprædationẽ, &
quæcunq; his ſimilia. Vbi uero e/
os defecerint,punitioni addicun
tur. Et quænam hæc eſt? Vides ne
retro eas quandam ueluti beſtio/
lam

lam, locumq́ pariter anguſtum
& tenebroſum. Vbi etiã turpes
ac ſordidæ, pannoſæq́ mulieres
uerſari uidentur? Et ualde inquã
Ex his igitur inquit quæ flagellũ
tenet punitio nuncupatur. Quæ
caput ĩtra genua habet, triſticia.
Quæ uero capillos ſuos euellit
dolor. Hic alius uero qui defor-
mitatem, macilentiã & nuditatẽ
præferens iuſta eas accubat, ac de
inde ſimilis illi turpis & macillen
ta quædam, quinam ſunt? Hunc
ſane inquit luctum appellãt, illã
uero ipſius ſororẽ mœſticiã. his
itaq́ traditur, & eorũ contuber-
nio cruciatur. Poſt denuo in aliud
infelicitatis domiciliũ truditur,
atq́ reliquã uitam in omni miſe-
ria traducit, niſi forte illi pœni-
tentia obuiam prodierit. Quid
tum poſtea continget? ſi pœnitẽ-
tia illa obuiam fuerit, eripit eum
ex infortuniis, & alteram illi opi
nionẽ, alterumq́ illi deſiderium
imprimit, per quod ad ueram di-
ſciplinã perducitur, & ad eam q̃
falſa diſciplina nuncupatꝛ. Quid
tum poſtea? ſi inquit eam opinio

κῶν θάλασσα καὶ θη-
σαυρὸς τῶν κακῶν nũ
cupatur. ⌈ Punitio- — Punitio.
ni. τῇ τιμορία .i. ſup-
plicio. Nam breuem
aliquãdo, ac momẽ
taneã uoluptatẽ di-
uturnus ſequitꝛ mœ-
ror, immo cõiunctiſ-
ſima, ut Aeſopus ꝓ-
tulit, uoluptatis ſo-
ror triſticia exiſtit, — Triſticia uoluptatis ſoror.
Hoc eſt quod Alcu-
mena apud Plautũ
cõqueritur. Satin (in — Plautus.
quiens) parua res eſt
uoluptatum in uita,
atq́ ætate agunda ꝑ
q̃ quod moleſtũ eſt?
ita quoq́ compara-
tum eſt in ætate ho-
minũ, ita diis placi-
tũ, uoluptati ut mœ
ror comes conſequa — Mœror uoluptatis comes.
tur, quin incõmodi
plus, maliq́ illico ad
ſit, boni ſi obtigit
quid. ⌈ Tanq̃ beſtio
lam. Græce ſic habetꝛ
ὥσπερ θυρίον μικρὸν
.i. tanq̃ portulã par-
uã, ſeu feneſtram, q̃
a græcis θυρίς uoca-
tur. At qui beſtiolam
traduxit forſan ine-
mendato exemplari
ſeductus θηρίον legit,
quæ ſane uox beſtiã
feráq́ denotat. ⌈ Pœ — Pœnitentia
nitentia. Hæc cunctis

nem ſuſceperit, quæ ad ueram diſciplinã peruehat, ab ea mundatus, expiatusq́ʒ ſalutem, beatitudinem, felicitatẽ, in uniuerſa uita lucraturũ. Si ſecus, denuo a falſa illa opiniõe ſeducitur. O Hercules q̃ magnũ eſt hoc aliud diſcrimen? Hæc autem inquã ego, falſa diſciplina quæ nam eſt? Vides ne alterum illum ambitum? Video inquã ego, atqui extra ambitum in ueſtibulo mulier quædam aſsiſtit, quæ mundiciã, conſtantiamq́ʒ non mediocrẽ prætendit. Apprime inquam. Hanc igitur inquit pleriq́ʒ homines & uulgus uocãt diſciplinã. Cum falſa potius diſciplina ſit. huc ſane prius applicant, qui ſalui fiunt. Vbi ad ueram diſciplinam peruenire uoluerint. Nunquid alius ad ueram diſciplinã aditus nõ patet? Patet inquit. Hi uero intra ambitum declinãtes, qui nam ſunt homines? Falſæ inquit diſciplinæ ſunt amatores decepti, ſeq́ʒ opinantes ueræ diſciplinæ contubernio frui. Et qui nam uocantur hi? Alii inquit poetæ, alii oratores, alii dialectici, alii muſici, alii arithmetici, alii geometræ, alii aſtrologi, alii uoluptuarii, alii peripathetici, alii critici, & quicunq́ʒ eiuſmodi ſunt. Illæ autem mulieres quæ uidentur circumcurrere prioribus illis ſimiles, in quibus incõtinentiã, & reliquas una eſse affirmabas, quæ nam ſunt? Illæ ipſæ ſunt inquit. Nunquid etiam huc ingrediunt̃? Ita per Iouem, in his, ſimulq́ʒ inſipiẽtia, neq́ʒ ab opinione, ac reliquis malis euadent, priuſq̃ repudiata falſa diſciplina, ueracem uiam ingreſſi fuerint, & purgatoriã eoꝝ uirtutem admiſerint, & mala omnia, quibus inuoluunt̃, & opiniões, & igno-

Falſa diſciplina.

Falſæ diſciplinæ amatores.

rantiam,& reliquā omnē prauitatem ſequæſtrauerint, tum demū ita ſalui,& incolumes erūt. Neq; ullo unq̄ falſæ diſciplinæ cōmertio labetactari poterunt, neq; horum ſtudio℞ gratia mali quippiā adipiſcentur. Et quæ nā hæc uia eſt, quæ ad ueram diſciplinam ferat? Vides inquit locum illum ſuperiorem, ubi nullus inhabitat, ſed ſolitudo ingens eſſe uidet̄? Video, præterea ianuam quandā puſillam, ante quam uia quędam eſt, quæ non multum admodum frequentatur. Quippe quam pauci admodum terūt, ꝙ accliuis & aſpera,& ſaxoſa uideatur, & ualde inquam. Collis præterea quidam excelſus apparet, ad eumq; anguſtus admodū aſcenſus, & q̄ multa profunda hinc inde præcipitia offerat. Video, hæc igitur inquit uia eſt, quæ ad ueram diſciplinam ducit. Aſpectu inprimis formidoloſa. Porro circa collis ſuperiorē partem, ſaxum ingens & præaltū uſq;quaq; præruptū uides? Video inquā. Vides præterea mulieres duas ſupra ſaxum

mortalibus magnopere exoſculanda ē. quoniā errantes ad uerum iter reducit, nauſeam de præteritis cōmiſsis ingerit, ac ſpem melioris uitæ pollicetur, unde ſcriptū legimus. Agite pœnitentiā,& appropinquabit regnū cœlo℞. Et alibi exclamat Christus ille uerus Christiano℞ Hercules. Venite ad me omnes qui laboratis,& onerati eſtis,& ego reficiā uos.&c. ⌈Falſæ aūt diſciplīæ. Penſita Lector qui inter ψευδοπαιδείας amatores connumerentur. ⌈Sequeſtrauerint. Abiecerit, reliquerint. ⌈Solitudo ingens. Pauci em̄ illuc ingrediunt̄, immo paucíſsi, proh dolor, hæc cognita ē uia. ⌈Accliuis. Hinc illud, ſuperasq; euadere ad auras Hoc op⁹, hic labor ē pauci quos æquus amauit Iupiter. ⌈Collis excelſus. Recte, nam uirtutis domicilium ut Silli⁹ ait, in arduo loco ſitum eſt, id qd̄ Heſiod. multo ante

cecinit, queádmodũ
in Baſilio diximus.
⸢ Anguſtus. Non diſ
ſona eſt ſententia in
euangelico dogma-
Continétia
te. ⸢ Continentia.
Quæ ſm Hieronym.
eſt appetitus oimq;
rerũ malarum refre-
natio, & pars tempe
rantiæ habetur ſm
Conſtantia.
Tullium. ⸢ Conſtan
tia, Hæc ſiquidem fa
cit firmiter quempiá
in bono cóſiſtere có
tra difficultaté, quæ
prouenit exquibuſ-
cunq; impedimentis
exterioribus. Sed no
ſti Geruice iam nunc
quantum ualeat mé
tibus in humanis cõ
ſtátia, qui aliquot iá
annos in illa aliiſq;
uirtutibus in ceno-
Cœnobium Vuingarteñ
bio Vuingartenſi p-
inde atq; uirum reli-
gioni adſcriptum ſci
te decet, uixiſti. ⸢ To
lerandũ. Mantu. Qui
cupiunt igit̃ ſanctos
intrare receſsus, Lon
ga prius duro prælia
marte gerũt, Huc ue
niunt homines uir-
tutis imagine ducti,
Sed refugit uerſo ter
rita turba pede &ce.
⸢ Pulcherrimá uiá.
Maro de lr̃a Pytha-

conſtitutas, pulchritudine atq;
habitudine corporis excellẽtes,
ac manus perq̃ alacriter proten-
dentes? Video, ſed quæ nam inq̃
uocantur? Altera inquit Continé
tia, altera Conſtantia nuncupat̃.
Sunt autem Germanæ, Cur nam
igitur manus tam alacriter pro-
tendunt? Hortantur inquit eos
qui ad id loci ueniunt, ut bono a-
nimo atq; intrepido ſint, admo-
nentq; paululũ quippiam adhuc
eſse tolerandum. Se em̃ eos pau
lopoſt ad pulcherrimá uiam per-
ducturas. Vbi uero ad ſaxum per
uenerint, quo nam modo aſcen-
dunt? nullam eo ferentem uiam
animaduerto. Ipſæ a præcipitio
illo deſcendũt, eoſq; ſurſum ad
ſe trahunt. Deinde recreari, & q-
eſcere iubent, ac paulopoſt forti
tudiné, audaciamq; contribuũt,
eoſq; ad ueram diſciplinam de-
ducere ſe profitent̃, & uiam oſtẽ-
dunt, q̃ ſit elegás, q̃ plana, q̃ per-
uia, q̃ nullis malis obnoxia, ut ui-
des. Ita per Ioué uidetur. Vides
ne inquit ante illud nemus, locũ
quendá qui pulchritudiné, amœ-

nitatemq́ pratorum præſert, multoq́ lumine illuſtrat? Et ualde inquam. animaduertis igitur in prati meditullio ambitum alium & portam aliam? Ita ſane, ſed quo nam pacto locus hic nuncupatur? Fortunatorum inquit domicilium. Hic. n. uirtutes omnes & felicitas ipſa uerſatur. Eſto, inquam ego, eam eſſe loci pulchritudinem. Quin inquit aſpicis, prope portam quam formoſa, & conſtanti facie mulier exiſtat, mediam indiſcretam iam ætatem, habitum uero & ornatum ſimplicem præſeferens. Eaq́ non in rotundo, ſed in quadrato lapide ſecura, & munita conſiſtit. Duæ præterea aliæ quas tanquam filias una ſecum habere uidetur, ita prorſus apparet. Harum igitur quæ medium locum tenet, Diſciplina aſt, eam Veritas & Perſuaſio comitatur. Cur autem hæc quadrato lapidi potiſſimum inſiſtit? Ex eo inquit arguitur, quod ad eam peruenientes ſecuro & certo tramite proficiſcuntur. Donationesq́ traditas tuto ſuſcipiunt. Et quæ nam illis ab ea dono dantur? Confidentia inquit, atq́ animus imperterritus, Hæc uero alia quænam ſunt, Scientia inquit, per quam graue nihil in uita perpeti unquam poſſe ſe intelligunt. Quam præclara inquam Hercule munera. Sed quamobrem extra ambitum ita moratur? ut inquit aduenientes excipiat accurate, ac uim illam purgatoriam inſtillet, purgatosq́ ac prorſus emendatos, ita eos ad uirtutes introducant. Quonam pacto, inquam ego? non intelligo. At intelliges inquit, Quemadmodum ſi quis grauiter egro-

gotæ. Nam uia uirtutis dextram petit ardua callem, Difficilemq́ aditum primum ſpectantibus offert, Sed requiem præbet feſſis in uertice ſummo.

Virtutis uia

A. I. manifeſtam.

Diſciplina.

Veritas.

Perſuaſio.

Confidentia.

Scientia.

tans medicum accerſiuerit, purgatoriis ſtatim medi/
camentis, omnes egritudinis cauſas eximere conat̃.
Atq; ita demum a medico reparatus in ſanitatem re/
ſtituitur. Qui ſi medicis præceptis minus obtempe/
rauerit, merito repudiatus ab ea egritudine conficit̃.
Hæc intelligo inquã ego, eodem itaq; pacto, ubi qs
ad diſciplinã peruenerit, probe curatur, & uirtute il/
lius irroret, Vt q̃primũ mala omnia expurget, eiiciat
q; quibus aduenieus implicabatur. Quænam hæc? Ig/
Vicia. norantiã, errorem, quẽ apud Suadelam ebiberat. Ar/
rogantiam, Concupiſcentiã, Intemperantiam, Furo
rem, Auariciã, & reliqua omnia, quibus in primo am/
bitu fuerat repletus. Vbi uero ſatis emũdatus fuerit,
quo nam eum mittit? intro inquit ad Scientiam, ali/
asq; uirtutes. Quaſnam & quales? Vides ne intra por
tam cœtum mulierum q̃ bone indolis atq; inſtitutio/
nis uidentur, q̃ inculto ac ſimplici habitu præditæ ni/
hil ſe aut fictum, aut accuratius more alioꝝ prętendẽ
tes/uideo inq̃. Sed quænam hæc uocantur. Prima in/
Virtutes. quit Scientia nuncupatur. Aliæ uero huius germanæ
ſunt, Fortitudo, Iuſticia, Probitas, Tẽperantia, Mo
deſtia, Liberalitas, Continẽtia, Manſuetudo. Heus
inquã optime ergo, q̃ magna in ſpe ſumus. Modo in
quit intelligatis, & quę auditis, ſtudioſe percipiatis.
Atqui inquã ego accurate ac diligenter attendem⁹.
Salui igitur inquit eritis. Vbi ergo eum ipſæ ſuſcepe
rint, quonam abducuntur? Ad matrem inquit. Ea ue/
Ad felicitatem uia. ro quænam eſt? Felicitas inquit. Cuiuſmodi autẽ hæc
eſt? Vides ne uiam illam ad ſublimẽ illum uerticem

ferentem. Quē omnes ambitus ueluti arcē ſuam am/plectuntur? Video, mulier pręcellens in ueſtibulo cōſtituta ſuper ſoliū excelſum ſedet cultu nō tam curioſo q̄ liberali, Corona florentiſsima elegāter admodum capiti impoſita. Ita prorſus uidetur, Hæc igitur inquit eſt felicitas? ubi igitur ad eam quiſpiā acceſserit, quid rerū gerit? Ipſa inquit felicitas eum potētiæ ſuæ corona circundat. Itidem reliquę omnes uirtutes, perinde ac maximorum certaminū uictores coronari ſolent. Et quænam inquā ego, certamina deuicit? Maxima inqt & maxima etiam monſtra, q̄ pri⁹ ipſum abſumebant, affligebant, atq; in ſeruitutē redigebant. Omnia hæc deuicit, ac longe a ſe ſequeſtrauit. Sec; ipſum adeo ſuperauit, ut huic nūc illa ſeruiāt, Quibus ipſe antea in ſeruitutē redactus fuerat. Quænā hæc mōſtra dicis? audire eñ admodū cupio. Imprimis inquit ignorantiā & errorem. An tibi monſtra hæc eſse non uidentur? Tetra & laborioſa inquā ego. Deinde triſticiam, luctum, & auariciā, & incōtinentiā, & reliquā omnē impro/

Felicitas.

⸢Maximorū certa: Signate ait, quoniā tota mortaliū uita certamē quoddā eſt, & milicia, ut Iob dicebat. ⸢Victores coronari ſolēt. Nemo, inquit diuus Paul⁹, coronabitur, niſi qui legitime certauerit. ⸢Monſtra. Quid eñ aliud tot hominū uicia ſunt, q̄ mōſtra teterrima, quæ ferme uniuerſum, quod eq̄dem nō parū doleo, mundū deuaſtāt, depopulantur, proſcindunt, lacerant, ſingulaq; tum diuina tum humana ſimul commiſcent. Heu rem periculoſam? heu mores. Proh dii q̄ opus nūc Hercule eſset altero, qui hūc perituꝝ tot monſtris orbē denuo liberaret. Succurre idcirco o ſūme rerū opifex mortalium erratis, mundoq; nunc eueſtigio lapſuro, opifex inq̄

Chriſtus uerus Hercules.

Chriſte q uerus Hercules per hanc erumnoſam uitã omnia monſtra ſuperaſti. At hæc in Satyris noſtris effuſius quæſiuimus. ⌈ In ſe ipſo. Id eſt animi ſui bonis, & uirtutibus.

bitatem. His omnibus non ut antea paret, ſed imperat. O præclara inquam ego facinora, & pulcherrimã uictoriam. Illud aũt mihi etiã expone: cuiuſmodi ſit ei9 potentia, qua eum coronari dixiſti? Beatifica inquit o adoleſcens qui enim fuerit ea potentia coronatus, & felix & beatus euadit, neq; alibi q̃ in ſe ipſo ſpem felicitatis reponit. Quam præclaram uictoriã dicis. Cæterum coronatus quid agit, aut quo uadit? Suſcipiẽtes eum uirtutes ad id loci ducunt, unde primũ aduenerat, eiq; cõmonſtrãt ſtudia improborum, q̃ male degant, & miſeræ uiuant, quanta in uita naufragia patiantur, quantũ aberrant, q̃ ueluti hoſtium captiuitatem præferant. Alii incontinentię alii arrogantiæ, alii inani gloriæ, alii aliis malis inſeruientes, per quæ a calamitatibus quibus irretiti ſunt, exoluere ſe nequeunt, ut ſaluentur, & eo perueniant. Sed in omni uita perturbant̃, ꝙ huiuſmodi uiã inuenire nõ poſſunt. Mandatũ enim a Genio, ac numine ſuo traditum obliuioni tradiderunt. Recte inquã dicere mihi uideris, tametſi hoc etiam inſuper ambigo. Cur nam ei uirtutes locum illum commonſtrent? Vnde prius aduenerat, nihil certi nouerat, neq; ullam eoꝝ, quæ ubi agerentur, ſcientiã tenebat. Sed ignorantiã atq; errorem quẽ ebiberat,

Coronati.

Studia improborum.

Mortaliũ error.

Vita naufragium eſt.

⌈ Naufragia. Indies naufragium facim9, quandoquidem uita hæc nauigatio eſt ingens, nec minus periculoſa, præſertim inter tot ſcopulos, & ſaxa mare ſulcantibus.

ebiberat,ambiguus quæ bona nõ erãt,bona,quæ ma
la non fuerant,mala exiſtimabat.Quocirca male eti/
am uiuebat, ſicut alii pleriq; ibi diuerſantes. Nunc
uero percepta utilium & conducibiliũ rerum ſciẽtia
& ipſe optimã uitam traducit. Et eos qui peſsime a/
gunt,contemplatur.Vbi uero omnia fuerit contem/
platus,quid agit,aut quo tendit? Quo inquit ei col/
libitum fuerit,Vbi enim eum ſecuritas habet perin/
de ac antrũ Corytium poſsideret,& quocunq; perue
nerit ibi tutiſsimus rectam uiuendi rationẽ aſsequit̃ (Antrũ Cory cium.)
omnes enim eum tanq̃ ęgroti me
dicũ libẽter, & gratanter excipi/
ent. Nunquid igitur illas mulie/
res, quæ monſtra a te dicebant̃,
amplius non ueretur, ne quid
ab eis detrimenti patiatur? Nihil
penitus,qui neq; dolore,neq; tri
ſticia, neq; intemperantia, neq;
auaritia, neq; paupertate, neq;
ullo alio incõmodo uexetur.Om
nibus enim imperat ac præeſt, a
quibus antea præmebatur, eorũ
inſtar qui a uipera morſi aliquan/ (Vipera.)
do fuerint. Feræ enim quæ aliis
omnibus perniciem ac mortem
afferunt, illis dumtaxat innocuæ
ſunt, quæ eam uim ueneno con/
trariam poſsident. Ita ne huicq/
dem quiſpiã nocet, quia uirtutẽ
uiciis ac maculis oppoſitam, ue/

⸢Antrũ Corycium. Pom.Mela li.1.in de
ſcriptiõe Ciliciæ, ſpe
cus eſt(inquit)nomi
ne Corycius ſingula
ri ingenio,ac ſupraq̃
ut deſcribi facile poſ
ſit,eximius.&c.Soli/
nus in eiuſdem Cili/
ciæ deſcriptione.Pli.
& alii. Lucanus quo/
q; huius ſic meminit
li.3. Coryciũq; patẽs
exeſis rupib⁹ antrũ.
Idem li.8. Nũc & Co
rycias claſses & Pon
tica ſigna.&ce.Factũ
eſt ob id in prouer/
biũ hæc uox ceſserit.
⸢Qui a uipa &c.Na/
turaliũ ſcriptores tra
dũt, τοὺς ἐχιοδήκτους
i.Morſu a uipera pe/
titos ab uenatorum
nullo attingi, adſe/
runt præterea eas q

Antiphar-
macum.

uiperæ iecur coctum hauſerint, nunq̃ poſtea feri a ſerpente. Porro de uiperæ partu ac natura diffuſæ ſcribunt. Ariſto. li. v. de hiſtoria aĩaliũ. Plinius li. x. Medici uero copioſius hac de re loquuntur. Plura Cœlius lib. iii. ca. xxx & li. x. ca. xxxv.

lut Antipharmacum nactus eſt? Recte dicere mihi uideris. Sed hæc etiã inſuper expone, quinã ſunt illi, qui illic a colle aduenire uidentur, quoꝝ alii coronati læticiam quandã præſeferunt. Alii incoronati deſperatione rerum tibias & capita lacerata uidenť. Cum alioquin a quibuſdam mulieribus detineãtur. Coronati ſunt inquit qui ſoſpites ad diſciplinã peruenerunt, eamq; conſecuti ſummopere lętantur. Incoronati uero alii deſperatione a diſciplina reuertuntur, male ac miſere degẽtes. Alii metu perculſi ac perterriti atq; ad cõſtantiam refugientes rurſus errant, & per uias inuias uagãtur. Quæ uero mulieres eum ſequuntur, quænã ſunt? Triſticiæ inquit, & moleſtiæ, & anxietates, & ignominiæ, & ignorantiæ. Omnia igitur eos mala ſequuntur. Omnia inquit per Iouẽ ſubſequuntur, ubi uero in primũ ambitum ad uoluptatem & incõtinentiã peruenerint, nequaq̃ ſeipſos accuſant, ſed & ſtatim diſciplinã & ſectatores illius maledictis inceſſunt. Adeo miſeri & calamitoſi, & infelices hi ſunt, q ab earum cõtubernio defecerũt. Male em̃ uiuunt, & nullis earum bonis perfruuntur. Et quæ etiam

Antipharmacum. Græci pharmacõ medicamentũ atq; uenenũ eadem uoce nuncupant, a quo pharmacopolæ qui medicinas cõficiũt, ac uendũt, Hos naſci ait Firmicus in. vii. matheſeos oriente ſydere ophiotho. ἀντιφάρμακον ergo cõtra uenenum remediũ dicitur.

Male uiuentes.

bona autumant? Luxuriam, & ut breui cõplectar, in/
temperantiã, conuiuari & pecudum more, ſcortari
maximoq; bonorum fruitionẽ eſſe arbitrantur. Aliæ
uero mulieres, quæ illinc cũ riſu & hilaritate adueni/
unt, quęnam uocantur? Opiniones inquit eos ad di/
ſciplinã ducẽtes, qui uirtutes ingrediunt̃. De uia.n.
deflectunt aliquantiſper, ut alios adducãt, admone/
antq; illos eſſe felicitatem iam conſecutos, quos iã/
pridem adduxerant. Vtrũ igitur inquã ego ipſe intꝰ
ad uirtutes ingrediuntur? Nequaq̃ inquit, opinioni
enim ad ſcientiam introire non licet. Sed diſciplinæ
dũtaxat eos tradũt, quibus a diſciplina ſuſceptis ipẽ
poſthac denuo alios adducturæ reuertunt̃, earum in/
ſtar nauiũ, quæ depoſitis oneribus denuo reuertunt̃,
ut aliis mercibus impleantur. Hæc ſane inq̃ mihi re/
cte uideris diſſeruiſſe. Illud autem nobis nondũ pa/
tefeciſti. Quidnã Genius uitam ingreſſuris imperet
faciendum? Bono inquit & conſtanti animo eſſe, qua
propter uos etiã confidite. Omnia.n. ediſſertabo ni/
hilq; prætermittam. Recte inquã ego loqueris. Pro/
tenſa itaq; iterum manu, aſpicite inquit mulierem il/
lam quæ cęca eſt, & rotundo lapide inſiſtere uidetur.
Quam pauloante nuncupari Fortunã aſſeruit. Aſpi
cimus. Huic inquit imperat nõ eſſe credendum, nec
quicq̃ aut ſtabile, aut ſecurum, aut propriũ exiſtiman
dum, quid ab ea ſuſcepit. Nihil enim prohibet, quin
omnia hæc auferat, atq; alteri tribuat. Quippe quæ
ſæpius id agere conſueuerit. Quapropter illius etiã
munera parui eſſe pendenda denũciat, neq; gauden/

Opinio, grecis δόξα dicitur, & eſt actus intellectus declinãtis in unam partem contradictionis cum formidine alteriꝰ ſm Thomã.

Genius qd imperat.

Fortuna lapide rotundo inſiſtit.

Nihil ſtabile quod fortuna largitur.

Fortuna nõ incuſanda ẽ

Nũmularii.

⌈ Nil cũ ratione. Fortunæ uarietatem explicare uolens Auſonius ſic ait. Theſauro inuento, qui limina mortis inibat, Liquit ouans laqueum quo periturus erat. At qui/ qđ terræ abdiderat, non reppe rit aurum. Quem laqueum inuenit nexuit, ac periit.

dum, ubi dederit, neq; dolendũ, ubi abſtulerit. Eamq; poſtremo nec uituperandam, neq; laudandum. Nihil enim cũ ratione, ſed temere omnia facit, ac fortuito, ut antea uobis expoſui. Quo circa Genius ille imperat, ut nulla eius facinora demiremur, neue malos numularios imitemur. Illi enim ubi argentum ab hominibus acceperint, gaudent, & ſuũ eſse arbitrantur. Vbi uero repetitur moleſte ferunt, & peſsime ſecum actum putant. Neq; meminerunt, ea ſe conditione depoſitum ſuſcepiſse, per quã liceret ei, qui depoſuerat, iterum recipere. Eandem itaq; in illius muneribus habendam eſse rationẽ, Genius imperat, recordandumq; eiuſmodi ingeniũ eſse fortunæ, ut quæ dedit auferat, ſtatimq; multiplicia rurſus accumulet. Aliquando autem non his modo quæ dederat, ſed his etiã quæ prius extabant, facultatib⁹ expoliet, Quæcunq; igitur dederit, ſuſcipere iubet. atq; ita ad ſtabilem, ſecuramq; munificentiã diuerti. Qualem hanc inquã ego, quã a diſciplina ſuſcipiẽt, ſi ſalutem ibi fuerint conſecuti. Hæc ergo quæ nam eſt? Vera inquit ſciẽtia, utiliũ rerum, ſecuraq; & ſtabilis & immutabilis munificentia. Quo circa ſtatim ad hanc confugere iubet. Cũ uero ad illas mulieres acceſserint, quas antea dixi, uoluptatem, & incontinẽtiam nuncupari. Illic quoq; actutum eſse diſcedẽdũ

Fortunæ bona depoſitũ quoddam ſunt.

Vera diſciplina.

Actutũ. i. e/ ueſtigio, ſtatim.

imperat, ac ne his quidem fidem eſse adhibendam. Quoad ad falſam diſciplinā peruenerint. Ibi igit̃ ali-quantiſper immorari, & quicquid libuerit, ab ea tan-quam uiaticum accipere iubet. Ac demum poſtea illic abſcedere, recteq́ʒ ad uerā diſciplinā peruenire. Hoc illud eſt quod a Genio præcipitur. Cui ſi quis aut contrarius aut minus obediens fuerit, miſer miſerrime morieť. Iſtiuſmodi ſane fabula eſt, quę in tabula continetur. Vobis autem nihil inuideo, ſi quid ulterius in-terrogare ac perſcrutari uultis, ego uobis exponam. Recte dicis inquam ego. Cæterum quid eos capere a falſa diſciplina Genius imperat? quæ bona & conducibi-lia eſse uideantur. Hæc igitur quænam ſunt? Literæ inquit, atq́ʒ alia Mathematum ſtudia, quæ a Platone traduntur. Veluti uim freni cuiuſpiā in cohercendis adoleſcentibus obtinere, ut ne ad alia peiora diſtra-hanť. Vtrum uero ea capere omnino neceſse eſt, ſi qs ad ueram diſciplinā ſit peruenturus, nec ne? Nihil in quit neceſse eſt, ſed alioquin utilia ſunt, tametſi ad reddendos homines meliores nihil conferunt. Nihil ergo affirmas hęc eſse utilia ad meliores uiros effici-endos? Licet enim profecto ſine his etiam meliores fieri, illa tamen etiam non inutilia ſunt. Quemadmo dum enim quæ aliquando pronunciantur per inter-prætem coniicimus, cum alioquin nō inutile ſit, nos

Viaticū ad ſenectutem compara, ſapiens quidā dixit.

⌈Literæ, Artes, do-ctriæ, & ſtudia. ⌈Ma-thematum. Mathe-mata, ſiue Mathematicæ artes ſunt, Arithmetica, Geometria, Muſica, & Aſtrologia. Hæ proprie ma-themata. i. diſciplīæ nuncupantur, quod aliis certiores ſunt.

Notabile dictum.

etiam ipſos ſi quid percepimus, uoce ac lingua diſer/tiore proſequi. Ita ſine his etiá ſtudiis fieri meliores nihil prohibet. Nũquid hi q mathematici uocant̃ ad meliores, q̃ alii ſint, homines efficiendos nihil excel/lunt? Et quoná pacto excellere poterunt, qui nihilo/minus q̃ alii, in bonoꝝ & maloꝝ cognitiõe decepti, etiam omnibus uiciis implicati uideantur. Nihil eñ prohibet eum, qui literis eruditus, ac diſciplinis om/nibus fuerit inſtitutus, itidem ebriũ, & intemperan/tem, & auarum, & iniuſtum, & proditorem, ac poſtre/mo inſipientem eſse, multos profecto eiuſmodi ui/dere licet. Quare fieri nõ poteſt inquit, ut hi per has diſciplinas uiri meliores euadant. Nequaq̃ apparet ex hac ratione. Sed quænam eſt cauſa? inquam ego. Quia in ſecundo ambitu uerſantur, tanq̃ ueræ diſci/plinæ appropinquantes. Et quod hoc inquit emolu/menti affert? cum plerunq; liceat aniaduertere de pri/mo ambitu in tertium, ab incontinentia, & reliquis uiciis ad ueracem diſciplinã peruenientes. Qui hos mathematicos prætergrediunt̃. Quare/ quoná mo/do proficiunt? niſi forte prorſus indociles & durioris ingenii ſunt. Cur hoc? inquá ego. Quoniam in primo ambitu hoc plus habent, ꝙ quæ neſciunt, neſcire ſe non diſsimulant. In ſecũdo uero illud certe neſciũt, quod ſcire profitentur. Cuius ſententiæ quoad fue/rint, ad ueracem diſciplinã percipiendam nihil omni/no promoueri neceſse eſt. Illud præterea non igno/ras, ꝙ opiniones, etiam de primo ambitu ad eos ſimi/liter ingrediũtur. Quo fit, ut illis hi nihilo meliores

Vide ſuper hac re Geruice Gel. li. 14. ca. 1. Picum Mirandulá, Franciſcum Petrarchá, & alios.

Pœnitentia omnem errorem corrigit.

existant, nisi hos itidem pœnitentia ſubſequatur, ſibiq; perſuadeant, ſe nõ diſciplinam, ſed falſam diſciplinam attigiſse, per quã decipiuntur. Atq; ita ſalui eſse non poſsunt. Quocirca uos etiam inquit hoſpites ita facite, & quæ dicuntur quoad profeceritis, diligenter attendite. Quinimo de his ipſis ſæpenumero cõſiderandũ eſt. Et nihil intermittendũ, ſed reliqua præter rem exiſtimãda, alioquin nulla eorũ, quę nunc auditis, utilitas erit. Ita faciemus, illud autẽ explica, cur bona non ſint ea quæ homines a fortuna pcipiunt. Sicuti uita, ſanitas, diuitiæ, gloria, liberi, uictoriæ, & reliqua his ſimilia. Rurſusq; his oppoſita cur mala non ſint? Valde. n. abſurdum & incredibile hoc nobis uidetur. Age itaq; inquit enitere, ut quod ſentias de quibus interrogaris, reſpõdeas. Atq; hoc inquã ego faciã facile. Vtrum igitur ſi male quiſpiam uiuat, Viuere illi bonũ cenſes? Non bonum, ſed malum inquã ego, mihi uidetur. Quonam igitur pacto uiuere bonum eſt inquit? Siquidem hoc per ſe malũ eſt? quia male uiuentibus malum. bene autem bonum eſse uidetur. Ipſum igitur uiuere, & malum & bonũ eſse contendis? Ego inquã, abſit itaq; ut tam abſurde loquaris. Neq; enim fieri poteſt, ut idem malum pariter ac bonũ ſit, ita. n. & utile, & pnitioſum & eligendum & fugiendũ ſimul idẽ ſemper, quo quid abſurdius? Sed quo nam pacto? ſi cui male uiuere cõtingat, eidem quoq; malũ contingat. Ipſum uiuere malum non eſt? Atqui uiuere & male ſub eodem nõ cenſetur. Nunquid non ita tibi uidetur? Profecto idẽ eſ

Fortũæ munera.

An malum uiuere.

ſe ne mihi quidem uidetur. Itaq; uiuere non malũ eſt, nam ſi malum exiſteret, malũ utiq; uiuentibus eſſet, quia quod per ſe malum eſt, ipſum uiuere illis adeſſet. Vera mihi dicere uideris? Quoniã igitur & male & bene uiuentibus uiuere ipſum contingit, neq; bonum neq; malum eſſe ipſum uiuere confirmatur. Sicuti ne ſecare quidem atq; urere in ægrotãtibus morboſum aut ſalubre dicitur, nihilominus in ipſo etiã uiuere comprobatur. Ita res eſt. Tu itaq; ſic aduerte, utrũ male uiuere, an potius honeſte ac generoſe mori cupias? honeſte inquam ego potius mori. Quo circa ne mori quidem eſt malum, Si quidẽ emori/q̃ uiuere plerũq; eſt eligibilius. Ita ſe res habet, eadem eſt ratio de ſanitate & infirmitate. Sæpius eñ ſanum eſſe non confert. Verum e regione, cum ita caſus tulerit. Vera dicis. Age uero de diuitiis ita conſideremus. Siqdem pleroſq; intueri ſæpenumero licet ampliſſimis diuitiis affluentes, peſſime tamen/ac miſerrime uiuentes. Pleroſq; per Iouem quapropter ad bene uiuendum nihil illis diuitiæ proſunt? nõ uidetur. Improbi enim ſunt. Non diuitiæ igitur ſed diſciplina pro/

Viuere, nec bonum, nec malum.

Mors non malum. Ci. i. Tuſcu.

Diuitiæ nil proſunt.

⌈ Ne mori quidem. Quoniã uita longior periculis, ac calamitatibus expoſita eſt innumeris.

⌈ Miſerrie uiuentes. Quippe in diuitiis nihil aliud appetimus q̃ qđ nocet, luxũ ſcilicet & exceſſũ, Vnde diuitum miſerrimus ſtatus eſſe dicitur, eo ꝙ diuitiæ grauiſſimæ quædam humanæ mentis ſarcinæ eſſe cõprobantur, Siquidẽ multis mortem attulere, requiẽ uero nemini. Quid? quod hæ ipſæ ſæpenumero plus mali q̃ boni mortalibus cupidis adferunt. Non deeſſet animus hoc in loco uel maxime in noſtra tempora, moreſq; hominum

bos, ac ſtudioſos efficit. Ita ſane comprobatum eſt. Vbi autem bonæ ſunt ipſæ diuitiæ ſi ad meliores efficiendos poſſeſſores ſuos nihil adiuuant? ita prorſus apparet. Quibuſdam ergo diuitias habere non confert, ubi diuitiis uti neſciunt. Mihi ita uidetur. Quo igitur bonū eſſe id aliquis iudicabit. Quod pleruncꝫ nō poſſidere ſatius eſt? Nullatenus. Si quis igitur recte ac prudēter diuitiis uti nouerit, bene ac feliciter uiuet. Si ſecus, male atcꝫ infeliciter. Veriſſime dicere hoc mihi uideris. Summa uero totius eſt rei, dum hæc, aut tanq̄ bona expetuntur, aut tanq̄ mala deſpiciuntur, necꝫ aliud eſt, quod æque hominibus aut perturbationē aut detrimentum afferat, q̄ cum honoribus afficiuntur. Et in ſolis diuitiis conſiſtere felicitatem arbitrantur. Conſequēter cꝫ nullū earum rerum gratia quāuis impium, & flagitioſum facinus eſſe recuſandum. Hæc uero propter ipſam ueri boni ignorantiā patiuntur. Illud enim ignorāt, bonū ex malo fieri nequaq̄. Multos aut uidere licet in diuitiarum poſſeſſionē ex peſſimis ac turpiſſimis facinoribus deueniſſe. Veluti ꝓditionibus, depredationibus, homicidiis, calumniis, rapinis, aliisq cōpluribus & prauis operibus. Ita res eſt. Si igitur ut par eſt, ex malo nullū bonum prouenit. Diuitiæ uero ex malis facinoribus proueniūt. Diuitias

uſcꝫ adeo deprauatas, ut nihil ſupra exclamare, niſi id ipm alibi ſatis ſupercꝫ flebiliter feciſſem, quapropter in p̄ſentiarū me, quāq̄ uix, contineo.

Bene utentibus diuiciæ bonæ.

Felicitas nō in diuitiis.

Veri boni ignorātia.

¶ Si igitur. Venuſta argumentatio eſt, q̄ tandem cōcluditur, ex malo ꝑ ſe nil boni poſſe conſequi & oriri.

Ex malo nū q̄ bonum.

Sapientia bonum. Hinc Horatius de ſapiente loquens, ait, Ad ſummam ſapiens uno minor eſt Ioue, diues, liber, honoratus, pulcher, rex denique regum.

nequaq̃ bonum eſſe neceſſe eſt. Sic ex iſto ſermone contingit. Ceterum ne ſapientia quidem, & iuſticia ex malis operibꝰ acquiri poteſt, neqꝫ itidem iniuſticia & inſipientia ex bonis. Siquidem ipſa eadem ſimul conſiſtere non poſſunt. Diuitias uero, & gloriá, & uictorias, & reliqua id genus multa cum prauitate cuiq̃ contingere nihil prohibet, qua propter hæc neqꝫ bona, neqꝫ mala cenſeantur. Cæterum ſapientia dūtaxat bonum. Inſipientia uero malum. Recte inquá & ſufficienter mihi dicere uideris.

Sapiētia dūtaxat bonū.

¶ ARGVMENTVM tabulæ Cebetis, per Rudolphū Agricolam Rhetum poetam laureatum.

Hæc erumnales hominū pictura labores,
  Humanæqꝫ uiam conditionis habet.
En tria ſepta uides iunctis ſociata figuris,
  Vitæ ſunt primi qui ingrediuntur iter.
Hic error phialis, ac ignorantia ueri
  Summitur hinc dubiæ incōmoda ſortis erunt.
Cœca uoluptates amat inſipientia mundi,
  Pro quibus omne mali tentat inire genus.
Hinc flagro ſeptum punitio iuſta ſecundum
  Occupat, & luctus, continuusqꝫ dolor.
Pœniteat donec, falſæqꝫ ſequatur honeſtum.
  Doctrinæ ſtudium, ueridicæqꝫ ſacrum.
Incolit hæc ſummum turbis comitata ſororum,
  Per quam uirtutum conciliatur amor.
Felicis ducunt hæ ſanctæ matris ad arcem,
  Conſtanti imponat quæ diadema uiro.
Vera coronaris hæc contemplatio dos eſt
  Cunctarum rerum, cognitioqꝫ boni.

Viennæ Pannoniæ per Ioannē Singreniū. Anno. 1519.

VNIV. IAGELL CRACOVIENSIS